

Jaargang 5 • nummer 5
Oktober 2007
Tweemaandelijks nieuwsbrief

Ver. Uitg.: Gerolf Annemans,
Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel.

1 • Begrotings- en jobperikelen

2 • Regionalisering vennootschapsbelasting

3 • De pijnpunten van de Belgische economie

4 • Hoge loonkost

www.ondernemendvl.org

Competitiviteitsindex

(Rang op 131 landen)

	2007	2006
US	1	1
Zwitserland	2	4
Denemarken	3	3
Zweden	4	9
Duitsland	5	7
Japan	8	8
UK	9	2
Nederland	10	11
Frankrijk	18	15
België	20	24
Ierland	22	22
Luxemburg	25	25
China	34	35
Rusland	58	59
Tsjaad	131	121

Bron:
Global Competitiveness Report 2007-2008,
World Economic Forum, oktober 2007.

Begrotings- en jobperikelen

In zijn normaliter laatste dagen als premier - in de praktijk kan het echter nog een tijd duren - kan Verhofstadt uitpakken met een paar meevallers. Het begrotingstekort zou al bij al nog binnen de perken blijven en de fameuze doelstelling van 200.000 nieuwe jobs, iets wat lange tijd een utopie bleek, zou op de valreep toch behaald zijn.

Bij de jongste begrotingscontrole ging de regering nog uit van een begrotingsoverschot van 0,3%. Formateur Leterme ging nog uit van een tekort van 0,2% van het BBP. Midden oktober kwam het monitoringcomité, dat waakt over de uitgaven van de departementen, met alarmerend nieuws: het tekort op de begroting zal zonder ingrijpen oplopen tot ongeveer 0,5% of 1,5 miljard euro. Onder meer de fiscale inkomsten lagen 900 miljoen euro lager dan geraamd (het succes van de notionele intrestaftrek blijkt groter dan verwacht), op het budget van defensie gaapte een gat van ongeveer 200 miljoen en Eurostat verwierp een effectiseringsoperatie ten belope van 150 miljoen euro.

Ondertussen is de ontslagnemende regering erin geslaagd het tekort terug te brengen tot 0,1% BBP of ongeveer 300 miljoen euro. De fiscale inkomsten en vooral de ontvangsten in de indirecte belastingen blijken in de lift te zitten, niettegenstaande de lagere voorafbetalingen in de vennootschapsbelasting. De uitgaven van de departementen worden beperkt, met als uitschieter defensie dat zelf opdraait voor de ontsporing. Het begrotingsresultaat van entiteit II (deelstaten en lokale besturen) ligt hoger dan geraamd. Daarenboven zorgen ook enkele niet-fiscale meevallers - onder meer het interimdividend van Belgacom, lagere dan geraamde intrestlasten en de strijd tegen de fiscale fraude - voor de budgettaire verbetering. De weigering van de regering om het omgekeerde kliksysteem toe te passen bij de verkoop van motorbrandstoffen draagt bij de huidige recordprijzen op de oliemarkten eveneens een steentje bij, aangezien bijna 60% van de benzineprijs en 44% van de dieselprijs bestaat uit accijnzen en BTW.

Weliswaar geholpen door een sterke economische groei zet de ploeg van Verhofstadt geen al te slecht begrotingssaldo neer. Blijkbaar slaagt een regering van lopende zaken er beter in de uitgaven in toom te houden. De traditionele gemakkelijheidoplossing, de verkoop van activa, om een evenwicht te bereiken is onder deze omstandigheden namelijk niet mogelijk.

De economische groei leidt tot nog een onverwachte meevaller voor Verhofstadt. Tegen alle verwachtingen in heeft Verhofstadt II de beloofde 200.000 extra jobs gehaald, voornamelijk dankzij een inhaalbeweging het laatste jaar, waarbij er 72.000 jobs bijkwamen in plaats van de verwachte 60.000. Keerzijde is wel dat een kleine helft of bijna 100.000 banen op een of andere manier door de overheid gesubsidieerd worden, wat uiteraard zal wegen op de toekomstige budgetten. De jobcreatie doet echter de werkloosheid niet significant dalen, maar blijkt juist genoeg om de nieuwe instroom op de arbeidsmarkt te compenseren.

Kandidaat-premier Leterme mikt eveneens op 200.000 nieuwe banen, met dien verstande dat het om echte, niet gesubsidieerde jobs moet gaan. Daarenboven wil hij een structureel begrotingsoverschot van 1,3% BBP tegen 2011. Tegelijkertijd wil hij de sociale uitkeringen verhogen en de belastingen verlagen. Samen goed voor 10 miljard euro, berekende De Tijd. Aangezien de CD&V geen beroep wil doen op eenmalige operaties, moet dit alles daarenboven via structurele maatregelen gebeuren.

Dit wordt geen gemakkelijke opgave voor de formateur, zeker nu blijkt dat de economische groei in het derde kwartaal sterk vertraagt. De groeivertraging, de stijgende inflatie en de sterke euro zullen reeds in 2008 de begroting verder bezwaren en de jobcreatie afremmen. Het worden dus nog zware dobbers op het formatieberaad. Ook al bestaat er blijkbaar wel enige mate van eensgezindheid over een lastenverlaging en de welvaartvastheid van de sociale uitkeringen, toch slaagt de formateur er niet in een akkoord te bereiken over de beheersing van de uitgaven. Zo is bijvoorbeeld de beslissing over de vermindering van het aantal ambtenaren naar een later tijdstip verschoven. De toekomst van Leterme I wordt hoe langer hoe onzekerder, zelfs zonder dat nog maar een begin is gemaakt van de delicate communautaire thema's, de staatshervorming en de splitsing van BHV.

Regionalisering vennootschapsbelasting

Het Vlaams 'Steunpunt beleidsrelevant onderzoek, Begroting en fiscaliteit 2007-2011' publiceerde onlangs op vraag van Vlaams minister van Financiën Van Mechelen een nota over de haalbaarheid van een gedeeltelijke regionalisering van bevoegdheden inzake de vennootschapsbelasting. Professor Haelterman (K.U.Leuven) onderzocht verschillende modellen op hun praktische uitvoerbaarheid en overeenstemming met de Europese wetgeving.

Volgens de studie voldoen drie manieren aan de gestelde voorwaarden: 1) regionale belastingaftrekken of belastingkredieten; 2) een gewestelijke korting (of toeslag) op het federale tarief en 3) een gedeelde belasting, bestaande uit een verlaagd federaal en een regionaal tarief.

Drie modellen

In het eerste geval blijft de federale overheid bevoegd voor de belastbare grondslag waarop de deelgebieden specifieke aftrekken of vrijstellingen - voornamelijk op het vlak van investeringen en tewerkstelling - kunnen toestaan als integraal onderdeel van hun economisch beleid. De gewestelijke korting (tweede model) is zeer eenvoudig toe te passen en aanloopt aan de bestaande regeling in de toegewezen opbrengst van de personenbelasting waarbij de gewesten een korting of toeslag op het federaal belastingtarief kunnen invoeren tot een bepaald maximumpercentage. Het derde model is gebaseerd op het Zwitsers systeem en houdt de invoering van een dubbel tarief in: een standaard federaal tarief verhoogd met een regionale heffing waarvan de opbrengst rechtstreeks naar de betreffende regio gaat. De deelgebieden zijn in dit model volledig bevoegd voor de vaststelling van hun eigen tarief, maar zijn niet verplicht het regionale gedeelte toe te passen. Aangezien de belastbare basis een federale bevoegdheid blijft, krijgen de deelgebieden ter vrijwaring van hun (potentiële) inkomsten inspraak in eventuele federale wijzigingen terzake.

De mogelijkheid tot gewestelijke aftrekken wordt vooral gesteund door de werkgeversorganisaties. In de praktijk zou dit het reeds veel te complex fiscaal stelsel nog verder verzwaren en is dan ook onmogelijk te rijmen met de noodzakelijke vereenvoudiging van de fiscaliteit.

Invoering van de gedeeltelijke regionalisering van de tarieven of gewestelijke kortingen impliceert de verdeling van de belastbare winst over de gewesten. Immers, indien enkel de maatschappelijke zetel wordt weerhouden als lokalisatiecriterium voor de vennootschapsbelasting zal dit waarschijnlijk leiden tot fiscaal geïnspireerde zetelverplaatsingen naar het gewest met het laagste feitelijk tarief, ongeacht het feit waar de economische activiteit zich bevindt. Bedrijven met vestigingen in meerdere gewesten

moeten daarenboven hun winst kunnen opsplitsen volgens het gewest waar de winst gemaakt wordt. Haelterman stelt dan ook voor de winst van de bedrijven toe te wijzen aan de gewesten volgens de lokalisatie van de investeringen en tewerkstelling. Via een formule op basis van het gewestelijk aandeel van de loonkost, van het kadastraal inkomen en van de boekwaarde van de overige vaste materiële activa kan de bedrijfswinst forfaitair over de gewesten verdeeld worden. Indien het mogelijk is de gerealiseerde omzet toe te wijzen aan een gewest, kan deze parameter ook opgenomen worden in de formule. De gewesten belasten aldus het aan hen toegewezen aandeel van de bedrijfswinsten volgens de in het betrokken gewest geldende tarieven. Dergelijke formule is eenvoudig te gebruiken, zowel voor de overheid als voor de individuele onderneming en heeft zijn nut reeds bewezen in Zwitserland, Duitsland en Italië.

Van de drie voorgestelde modellen lijkt de invoering van een gewestelijke korting vanuit federaal oogpunt het meest plausibele alternatief. De federale overheid behoudt alle bevoegdheden over de belangrijkste modaliteiten van de belasting, met name de belastbare grondslag en de tarifiering, terwijl de toegestane gewestelijke kortingen begrensd blijven door de vastgelegde maximumpercentages. Bovendien is dergelijk systeem gemakkelijk te integreren in de bestaande financieringswetgeving door de regionale korting in de vennootschapsbelasting in mindering te brengen van de federale dotatie ter financiering van betreffend gewest. Het is dan ook geen toeval dat Leterme in zijn formateurnota een regionale korting tot 3% voorstelde. Na afschaffing van de opcentiemen zou de bedrijfsbelasting dus kunnen dalen tot 30%. Vanuit het standpunt van de gewesten en in het kader van een ruimere autonomie met meer fiscale bevoegdheden is het systeem van het dubbeltarief interessanter. Deze optie vergt wel een aanzienlijke aanpassing van de Bijzondere Financieringswet en heeft ook gevolgen voor de federale en Vlaamse fiscale administraties.

Vlaamse bedrijfsfiscaliteit

De nota van professor Haelterman is, door de beperkende opdracht van de Vlaamse regering, echter niet volledig. De complete overdracht van de bevoegdheden aan de deelgebieden is niet onderzocht. De implementatie van dit model is volkomen analoog met het dubbeltariefsysteem. De gewesten kunnen aldus volledig vrij de tarieven bepalen, innen zelf de belasting en beschikken over de volledige opbrengst ervan. Gecombineerd met een systeem van winstverdeling over de gewesten verdwijnt daarenboven de stimulans voor fiscale delocalisatie ten voordele van een ander gewest.

De totale overdracht van de ontvangsten van de vennootschapsbelasting, in 2006 goed voor ruim 12

miljard euro, zou zonder bijkomende maatregelen een tekort van 4% op de federale begroting veroorzaken. De gewesten moeten dan ook samen met de middelen een aantal economische bevoegdheden van de federale overheid overnemen. Hierdoor zullen de deelgebieden een optimaler eigen economisch beleid kunnen voeren. Aangezien ze eveneens de verantwoordelijkheid en de conjunctuurrisico's overnemen, zullen de regio's verplicht worden behoedzaam om te springen met de beschikbare middelen.

Eigen bevoegdheden in de bedrijfsfiscaliteit zal de gewesten toelaten eindelijk komaf te maken met administratief logge en geldverslindende subsidiesystemen. Volgens de Leuvense hoogleraren Konings en Vandebussche is het goedkoper en efficiënter om jobs te creëren door een verlaging van de belasting dan door de toekenning van subsidies. De professoren berekenden dat het voorstel van Leterme, de mogelijkheid het tarief van de bedrijfsbelasting te laten zakken tot 30%, de economie met een half procent extra doet groeien en zorgt voor tienduizenden nieuwe jobs. De minontvangst voor de overheid zou 1,4 miljard euro per jaar bedragen, iets wat echter gecompenseerd kan worden door de afbouw van de subsidies aan de bedrijven.

Een Vlaamse vennootschapsbelasting zal Vlaanderen trouwens in staat stellen adequater te reageren op de Europese trend in de bedrijfsfiscaliteit. De reeds jarenlange daling van de nominale tarieven werd in 2004 bij de uitbreiding van de EU nog versterkt aangezien de tarieven in de nieuwe lidstaten gemiddeld 10 procentpunt onder het niveau van de EU15 lagen. Het pleidooi van enkele oude lidstaten, onder meer Frankrijk en Duitsland, om de tarieven te harmoniseren vond echter geen bijval. De Europese Commissie stelt nu als alternatief de harmonisering van de geconsolideerde belastbare basis voor, waardoor de bedrijfswinsten in de ganse Unie op dezelfde manier worden berekend.

De gelijkschakeling van de belastbare grondslag op Europese leest kan de investeringsbeslissingen van de bedrijven vergemakkelijken. Om de fiscale concurrentie te blijven garanderen, mag Europa de fiscale soevereiniteit van de lidstaten echter niet verder aantasten. Door de overdracht van de fiscale bevoegdheden zal Vlaanderen zijn Europese concurrenten kunnen tegemoet treden met gelijke wapens.

Voor meer info, zie: Haelterman, A. et al., *Corporate income tax regionalisation. Feasibility, compliance issues and EU requirements. The Belgian case*, K.U. Leuven, 5 oktober 2005, in opdracht van het Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek Fiscaliteit en Begroting.

De pijnpunten van de Belgische economie

Dat we voor grote uitdagingen staan, zoals een antwoord bieden op de vergrijzing, zal de lezer wellicht niet onbekend zijn. De vraag stelt zich of we wel gewapend zijn om deze problemen het hoofd te bieden. Recente macro-economische data tonen aan dat de Belgische socio-economische situatie een niet zo fraai beeld laat zien. VKW-Metena publiceerde in september de beleidsnota 'Röntgenfoto van de Belgische economie' en geeft ondermeer een overzicht van de economische zwakke plekken. We pikken er een aantal van de pijnpunten uit.

De export stukt. België is traditioneel een exportland, maar sinds een tweetal jaar kent de netto-uitvoer (de uitvoer verminderd met de invoer) een negatieve groei. Dat is ongezien sinds het einde van de jaren '80. Aan de grondslag daarvan ligt een aanzienlijk verlies aan concurrentiekracht. Dat de Belgische groei desondanks toch in de buurt belandt van het Europese gemiddelde, is in grote mate te danken aan sterke toename van de overheidsbestedingen. Moet het nog gezegd dat zo'n Keynesiaans beleid niet wenselijk is?

Te hoge arbeidskost. De actieve welvaartstaat heeft alsnog niet gebracht wat ervan werd verwacht. Van de bevolking tussen de 15 en 65 jaar is slechts 61% aan het werk. Tienduizenden vacatures raken niet ingevuld, hoewel men over een groot arbeidsreserve beschikt. Men slaagt er maar niet in om de vele werklozen in het arbeidsproces in te schakelen. Verwonderlijk is dat niet. De fiscale en parafiscale druk op arbeid in België behoort tot de hoogste van

de geïndustrialiseerde landen. Bovendien is de loonkostenhandicap ten opzichte van de buurlanden sinds 1996 opgelopen tot zo'n 8%. Reken daarbij dat het financiële verschil tussen al dan niet werken onvoldoende groot is en men heeft alle ingrediënten voor een falend arbeidsmarktbeleid.

Strijd tegen Kafka van lange adem. België kent een schrijnend gebrek aan ondernemerschap. Volgens een bevraging van de Europese Commissie verkiest slechts 34% van de bevolking om als zelfstandige aan de slag te gaan. Dat is ver onder het Europese gemiddelde van 45%. Een bepalende factor is de administratieve rompslomp. In een concrete bedrag gegoten betekent dat goed 4,9 miljard euro, of anders gesteld: 1,7% van de jaarlijks voortgebrachte toegevoegde waarde.

Belastingsdruk blijft zeer hoog. Men herinnert zich ongetwijfeld de met veel poeha verkondigde belastingverlagingen van Verhofstadt I en II. Desondanks kent België nog steeds de op twee na hoogste belastingdruk in de OESO-landen, dat blijkt uit recente OESO-cijfers. Enkel Zweden en Denemarken doen het nog slechter. De fiscale druk wordt afgezet tegenover het BBP en in België bedraagt dat maar liefst 44,8% van het BBP. Anderzijds hoeft dat percentage niet te verwonderen gezien het vooral vestzakbroekzakoperaties betroffen. Grosso modo kan men hooguit stellen dat er een stabilisering heeft plaatsgehad sinds 1998.

Overheidsfinanciën uit balans. De afgelopen jaren werd steevast

uitgepakt met schijnbare begrotingsevenwichten. Paars klopte zich op de borst voor de begrotingsdiscipline dat het zich eigen maakte. Niets is echter minder waar. De evenwichten hadden geen enkel structureel karakter. Zij waren het resultaat van eenmalige trucs, zoals de vele *sale-and-leaseback* operaties. Door de dalende rentelasten kwam nochtans ruimte vrij om overschotten te realiseren en zo een buffer op te bouwen voor de kosten van de vergrijzing, die vanaf 2010-2012 voelbaar zullen zijn.

De productiviteit staat onder druk. De totale factorproductiviteit, die rekening houdt met de inzet van zowel arbeid als kapitaal en die de efficiëntie meet van het productieproces, kalft stelselmatig af. In de jaren '70 bedroeg de productiviteitsgroei nog meer dan 3%. Momenteel bedraagt dit nog amper 1%, een groeivoet waar we ons sinds 2000 moeten met tevreden stellen. De hoge efficiëntie van het productieproces heeft ons lange tijd een concurrentievoordeel opgeleverd en compenseerde in belangrijke mate de hoge arbeidskost. Een afnemende productiviteit heeft anderzijds een belangrijke weerslag op de reële groei. Als deze negatieve tendens zich verder manifesteert, zal de welvaart sterk onder druk komen te staan. Minder economische groei impliceert minder belastingopbrengsten en hogere uitgaven in de sociale zekerheid (in het bijzonder de werkloosheidsuitkeringen). Dat maakt het opmaken van begrotingen een nog moeilijker denkoefening.

Geen ideale vestigingsplaats voor buitenlandse investeerders. Uit het *World Investment Report* van de Unctad blijkt dat de buitenlandse investeringen in België vorig jaar verdubbelden van 34 miljard naar bijna 72 miljard dollar. Dit op het eerste zicht voortreffelijk cijfer zegt echter niet alles. De buitenlandse

investeringen hebben in veel gevallen geen duurzaam karakter. Zij zijn het resultaat van kapitaalstromen van internationale bedrijven die via de Belgische dochterondernemingen verlopen om op die manier maximaal te genieten van de notionele intrestaftrek. De impact op de werkgelegenheid en meer algemeen de economische activiteit is dan ook zeer bescheiden. Nochtans heeft Vlaanderen vele troeven als logistiek hart van Europa. Maar laat het nu net dat zijn waar er onvoldoende in geïnvesteerd wordt. De capaciteit van de transportinfrastructuur is ontoereikend geworden. De verkeersdrukke en de beschikbaarheid van internationale luchtvaartverbindingen worden steeds vaker als problematisch ervaren.

Een energie-intensieve economie duldt geen uitstap uit kernenergie. Hernieuwbare energiebronnen leveren een marginale bijdrage tot de totale Belgische energieconsumptie. Deze situatie zal ook in de toekomst niet wijzigen ingevolge demografische en geografische factoren die kenmerkend zijn voor België. De CREG becijferde onlangs dat we afsterven op een ontoereikende productiecapaciteit van elektriciteit. Potentiële schaarste kan daarenboven een grote impact hebben op de energieprijzen en dito economie.

De nieuwe regering staat voor grote uitdagingen, maar zal er andermaal een zijn van halve oplossingen. Hoe is een coherent beleid mogelijk in een socio-economisch gespleten land? Suboptimale oplossingen blijven nog steeds het hoogst haalbare. Die dualiteit wordt steeds meer erkend en toch durft men niet uit het Belgische referentiekader te treden. Vlaanderen vraagt meer bevoegdheden, maar krijgt ze niet. Nochtans heeft het dringend de hefboomen nodig om de welvaart te bestendigen.

Belgische loonkost blijft hoog

België staat niet alleen aan de top inzake fiscale druk, ook betreffende de loonkost is dit het geval. Het Duitse Instituut der Deutschen Wirtschaft (Keulen) berekende de kostprijs per uur voor een arbeider in 31 landen. In 2006 bedroeg de totale kost (nettoloon + werknemersbijdrage + werkgeversbijdrage) voor een Belgische arbeider 34,19 euro. Enkel in Noorwegen kost één arbeidersuur (fors) meer, namelijk 38,07 euro. Zoals te verwachten bengelen de nieuwe EU-lidstaten aan de staart van de vergelijking; zo kost één uur arbeid in Bulgarije omgerekend slechts 1,53 euro.

In termen van nettolonen zakt België fors in de rangschikking. De Noren blijven aan de top met netto 25,02 euro per uur. Daarna volgen Denemarken, Zwitserland, Luxemburg, Zweden, Ierland, Duitsland en dan pas België. Bulgarije sluit het rijtje af met een netto-uurloon van 0,97 euro. De onderzoekers berekenden ook de arbeidskost in het voormalige West- en Oost-Duitsland. In 2006 bestaat nog steeds een grote kloof tussen beide landsgedeelten: in het westen kost één arbeidsuur 33,59 euro (netto 19,17) tegen 12,36 euro (netto 7,39) in het oosten van de Bondsrepubliek.

Internationale vergelijking loonkost arbeiders in 2006 (in euro per uur)

	Totaal	Netto	Lasten
Noorwegen	38,07	25,02	13,04
België	34,19	17,91	16,28
Zwitserland	33,35	21,50	11,86
Zweden	32,81	18,54	14,26
Duitsland	32,03	18,40	13,63
Denemarken	31,57	22,04	9,52
Frankrijk	31,28	15,43	15,86
Luxemburg	30,18	19,98	10,19
Nederland	30,17	17,31	12,85
UK	26,32	16,88	9,43
Ierland	25,22	18,43	6,79
US	23,94	16,03	7,91
Polen	8,81	5,30	3,52
Roemenië	2,45	1,61	0,84
Bulgarije	1,53	0,97	0,56

Selectie uit 31 landen. Lasten: werknemers- en werkgeversbijdragen.
Bron: IDW, Keulen, oktober 2007.

Belgische belastingdruk blijft hoog

Uit de jaarlijkse OESO-cijfers over de fiscale druk blijkt dat België in 2006 alweer zijn vaste derde stek behoudt. Enkel in Zweden (50,1%) en in Denemarken (49%) liggen de belastingen hoger. Met 44,8% van het BBP ligt de belastingdruk in België wel 0,6% lager dan vorig jaar. De vermindering is voornamelijk te danken aan de effectieve toepassing van de laatste fase in de hervorming van de personenbelastingen. De opbrengst van de vennootschapsbelasting en van de indirecte belastingen daarentegen nam toe. In principe zal het grote succes van de notionele inrestaftrek in 2007 de belastingdruk voor vennootschappen matigen. Het Belgisch niveau ligt in 2006 nagenoeg even hoog als in 2000 (44,9%), bij het begin van de eerste legislatuur van Verhofstadt.

Van een echte verlaging van de belastingen, toch wel de belangrijkste belofte van Verhofstadt in aanloop van de federale verkiezingen in zowel 1999 als 2003, is dan ook nagenoeg niets in huis gekomen. De aanvankelijke stijging van de belastingdruk tussen 2001 en 2005 is in 2006 wel omgekeerd in een daling. Toch ligt de Belgische druk nog steeds bijna 13% boven het gemiddelde niveau van de EU15.

Belastingdruk in de OESO (totale belastingontvangsten in % van het BBP)

	2006	2000	1995	1990
Zweden	50,1	52,6	48,1	52,7
Denemarken	49,0	49,4	48,8	46,5
België	44,8	44,9	43,6	42,0
Frankrijk	44,5	44,4	42,9	42,0
Noorwegen	43,6	42,6	40,9	41,0
Finland	43,5	47,2	45,7	43,5
Italië	42,7	42,3	40,1	37,8
Oostenrijk	41,9	42,6	41,1	39,6
Nederland	39,5	39,7	41,5	42,9
UK	37,4	37,3	34,7	36,3
Spanje	36,7	34,2	32,1	32,5
Luxemburg	36,3	39,1	37,1	35,7
Duitsland	35,7	37,2	37,2	34,8
Ierland	31,7	31,7	32,0	33,1
Zwitserland	30,1	30,5	27,8	26,0
US	28,2	29,9	27,9	27,3
Mexico	20,6	18,5	16,7	17,3
OESO	36,2 ^(a)	36,2	34,9	33,9
EU15	39,8	40,4	38,8	38,0

Selectie uit de 30 OESO-landen. ^(a) cijfer 2005. Bron: OESO, Revenu Statistics 1965-2006, oktober 2007.